

ispitni centar

**PRAVA
MJERA
ZNAŃJA**

DRŽAVNO TAKMIČENJE 2013.

ŠIFRA UČENIKA

SREDNJA ŠKOLA

ISTORIJA

UKUPAN BROJ OSVOJENIH BODOVA

Test pregledala/pregledao

.....
.....
Podgorica, 20..... godine

Dragi učenici

- Prije odgovora na postavljeno pitanje pažljivo ga pročitajte, a potom zaokružite ili dopunite.
- Za ovaj test vam nijesu potrebna nikakva pomagala, samo hemijska olovka.
- Vrijeme predviđeno za izradu ovog testa je 90 minuta.

Želimo vam puno uspjeha u radu!

1. Najznačajnije praistorijsko nalazište u Crnoj Gori je **Crvena stijena** kod Nikšića, pećina ima **32** kulturna sloja, koji potvrđuju da je bila naseljena u periodu prelaza iz paleolita u neolit.

2 boda

2. U starom Egiptu većina pisanih tekstova je vjerske sadržine. Najstariji zbornik vjerske poezije čine **Tekstovi piramida**, urezani na zidovima pogrebnih odaja egipatskih faraona. U doba Novog carstva religijski tekstovi pišu se na papirusu i obrazuju zbornik koji moderni egiptolozi nazivaju **Knjiga mrtvih**.

2 boda

3. Gaj Julije Cezar napisao je : **Komentare o galskom ratu** i **Grđanski rat**.

2 boda

4. Članovi Prvog trijumvirata bili su: **Gnej Pompej**, **Marko Kras** i **Julije Cezar**.

3 boda

5. Šta su municipiji:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Rimske državne kolonije
- b) Gradovi sa samoupravom**
- c) Saveznički gradovi
- d) Rimska granična utvrđenja

1 bod

6. Ko su bili Fidija, Miron i Poliktet:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Filozofi
- b) Slikari
- c) Glumci
- d) Vajari

1 bod

7. Narodna skupština u Sparti se zvala:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Areopag
- b) Agora
- c) Atelana
- d) Apela

1 bod

8. Franačka plemena ujedinio je u V vijeku **Klodovik** iz porodice **Merovinga** koji su **Franačkom** vladali do početka VIII vijeka.

3 boda

9. Hrvatski vladar Tomislav proglasio se za kralja:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) 915. godine
- b) 925. godine
- c) 955. godine
- d) 975. godine

1 bod

10. Prema glavi XXX Ljetopisa popa Dukljanina, Duklja se sastojala od devet župa (nabroj pet): Lješkopolje, Gornja i Donja Zeta, Gorska, Kupelnik, Oblik, Prapratna, Crmnica, Budva i Grbalj.

5 bodova

11. Franački vladar Karlo Veliki je iz svih zemalja zapadne Evrope okupljao na svom dvoru obrazovane monahe. Latinski jezik je uveden na širokom prostoru zapada. Po crkvama i manastirima su osnivane pisarnice u kojima su monasi prepisivali djela, ne samo crkvenih nego i antičkih pisaca. Knjige su ukrašavane minijaturama i inicijalnim slovima. Taj kulturni preporod nazvan je u historiografiji: Karolinška renesansa.

1 bod

12. Štamparija Crnojevića počela je sa radom 1493. godine, a prestala je sa radom 1496. godine.

2 boda

13. Objasnite date pojmove koji su vezani za srednjovjekovnu istoriju Crkve:

a) Eskomunikacija: isključenje vjernika iz crkve

b) Interdikt: isključenje iz vjerske zajednice širih oblasti pa i država isključenje vjernika iz crkve

c) Dogma: učenje koje je prihvaćeno kao istina koju je otkrio sam Bog i koje je u skladu sa postojećom vjerom Crkve, zasnovano na Bibliji

d) Indulgencija: povelja o oprostaju grijehova uz vršenje nekog određenog dobrog djela; u srednjem vijeku je zloupotrebljavana i davala se za novac

4 boda

- 14.** U teritorijalnom pogledu, tokom XVI vijeka Crnu Goru su činile četiri nahije: **Katunska**, **Riječka**, **Lješanska** i **Crmnička**, kao i oblasti na Primorju: **Pobori**, **Maine** i **Brajići**, a neko vrijeme i **Grbalj**.

8 bodova

- 15.** Poveži date pojmove:

(Prenesite povezivanja na linijama ispod tako da se pored upisanog slova ispred alternative iz prve kolone doda njegov par broj ispred alternative iz druge kolone)

a) Nikolo Makijaveli	1) Dekameron
b) Dante Aligijeri	2) Vladalac
c) Frančesko Petrarca	3) Božanstvena komedija
d) Đovani Bokačo	4) Kanconijer
	5) Eneida

- a)2
b)3
c)4
d)1

4 boda

- 16.** Poveži date pojmove:

(Prenesite povezivanja na linijama ispod tako da se pored upisanog slova ispred alternative iz prve kolone doda njegov par broj ispred alternative iz druge kolone)

a) Pomorski put oko svijeta	1) Vasko de Gama
b) Otkriće Amerike	2) Ferdinand Kortež
c) Pokoravanje Asteka	3) Fernando Magelan
d) Opis Amerike	4) Kristofer Kolumbo
e) Pomorski put do Indije	5) Amerigo Vespuči
	6) Dejvid Lingviston

- a)3
b)4
c)2
d)5
e)1

5 bodova

17. “ Da su naši preci, koji su prvi naselili ove kolonije u vrijeme naseljavanja iz matice zemlje, imali prava slobode i oslobođenja od poreza kao slobodni i domorodni podanici u granicama Kraljevine Engleske ... Da je temelj engleske slobode, i svake slobodne vlade, pravo naroda da učestvuje u njenom zakonodavnom savjetu; a pošto engleski kolonisti nemaju u njemu svoje predstavnike i zbog mjesnih i drugih prilika ne mogu biti predstavljeni u engleskom parlamentu, oni imaju pravo na slobodnu i isključivo zakonodavnu vlast u svojim provincijalnim tijelima, gdje se njihovo pravo zastupništva može jedino sačuvati, u svim slučajevima oporezivanja i unutrašnje politike, zavisno jedino od negativnog odgovora njihovog vladara, na način kako je to do sada bilo uobičajeno.”

Navedeni tekst odnosi se na:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Veliku povelju slobode
- b) Deklaraciju o nezavisnosti**
- c) Deklaracija o pravima čovjeka i građanina
- d) Deklaraciju o samostalnosti

Koja je donesena:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) 4. Jula 1767. Godine
- b) 4. Jula 1776. Godine**
- c) 14. Jula 1789. Godine
- d) 14. Jula 1791. godine

2 boda

18. Program srpske državne politike iz 1844. godine “Načertanije“ sastavio je **Ilija Garašanin**.

1 bod

19. “Istraga poturica” je naziv za događaj koji se, navodno, zbilo početkom **XVIII** vijeka, na Badnje večer, za vrijeme upravljanja Crnom Gorom mitropolita **Danila Petrovića**.

2 boda

20. Navedi imena tri najpoznatija social-utopista iz prve polovine XIX vijeka:

a) Klod Sen Simon

b) Šarl Furije

c) Robert Oven

3 boda

21. 1. Maj određen je za međunarodni praznik rada u znak sjećanja na:

(zaokruži tačan odgovor)

a) Stvaranje Prve Internacionale 1846. godine

b) U znak sjećanja na radničke žrtve pale u Čikagu 1886. Godine

c) Stvaranje Prve Internacionale 1846. Godine

d) Proglašenje Pariške komune 1871. Godine

e) Pobuna mornara u Njemačkoj

1 bod

22. Koje godine je proglašena Kraljevina Italija:

(zaokruži tačan odgovor)

a) 1855. godine

b) 1861. godine

c) 1870. Godine

d) 1881. godine

1 bod

23. Guvernadurstvo u Crnoj Gori ukinuto je 1830. godine :

1 bod

24. Istočno pitanjeje termin koji označava:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Borba evropskih država za osvajanje ili kontrolu onih Balkana , istočnog I južnog Sredozemlja koje su bile pod vlašću Osmanskog carstva
- b) Borba evropskih država za osvajanje ili kontrolu područja u Kini I područjima jugoistočne Azije
- c) Borba evropskih država za osvajanje ili kontrolu područja Indijskog potkontinenta
- d) Borba evropskih država za osvajanje ili kontrolu područjau centralnoj Aziji

1 bod

25. Od navedenih imena crnogorskih stvaralaca zaokruži književnike:

- a) Milo Milunović
- b) Janko Đonović
- c) Milovan Đilas
- d) Risto Stijović
- e) Petar Lubarda
- f) Nikola Lopičić

3 boda

26. Smjena dinastija u Srbiji i odlazak dinastije Obrenovića vezuje se za:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Solunski proces
- b) Majski prevrat
- c) Atentat u Košutnjaku
- d) Marsejski atentat

1 bod

27. Crna Gora je prvi put u Srbiji otvorila svoje poslanstvo:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) 1879. Godine
- b) 1897. Godine
- c) 1907. Godine
- d) 1913. Godine

1 bod

28. Francuska je po treću put proglašena republikom:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) 1871. Godine
- b) 1876. Godine
- c) 1878. Godine
- d) 1881. Godine

1 bod

29. U Italiji je 1922. Godine snimljen prvi crnogorski dugometražni igrani film pod nazivom **Vaskrsenje ne biva bez smrti.**

1 bod

30. Ratni ciljevi Crne Gore u I svjetskom ratu bili su širenje na oblasti: **Skadarsku oblast, Boku kotorsku, Hercegovinu i dio Bosne.**

4 boda

31. Na Solunskom frontu je nakratko u sastavu **francuske** vojske formiran Crnogorski odred.

1 bod

32. Godine 1896. zalaganjem Pjera de Kubertena obnovljene su Olimpijske igre, čime je postavljen temelj modernim Olimpijskim igrama.

2 boda

33. Nakon Prvog svjetskog rata na ruševinama evropskih carstava nastalo je nekoliko novih nacionalnih država: Austrija, Mađarska, Finska, Letonija, Litvanija, Estonija, Čehoslovačka, Poljska i Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca.

9 bodova

34. Glavni zadatak Treće internacionale ili Kominterne, bilo je: širenje revolucionarnog modela Oktobarske revolucije u svijetu.

2 boda

35. Objasni sljedeće pojmove:

- a) Abdikacija: odricanje od prijestola ili nekog visokog položaja
- b) Status kvo: položaj, stanje kakvo je bilo prije, prvobitno stanje
- c) Rekvizicija: prisilno oduzimanje imovine, naročito za ratne svrhe
- d) Egzil: progonstvo, izgnanstvo iz zemlje
- e) Konvencija : sporazum, ugovor između dvije ili više strana kojim se regulišu njihovi međusobni politički, ekonski i drugi odnosi.

5 bodova

36. Prva država u Evropi u kojoj je ženama dato pravo glasa 1906. Godine bila je:

(zaokruži tačan odgovor)

- a) Finska
- b) Norveška
- c) Velika Britanija
- d) Švajcarska

1 bod

37. U raznim Jugoslavijama mijenjao se društveni poredak, a shodno tome i zvanični naziv države. Zvanični nazivi bili su:

- a) Ustavom 1921: **Kraljevina SHS**
- b) Ustavom 1946: **FNRJ**
- c) Ustavom 1963: **SFRJ**
- d) Ustavom 1992: **SRJ**

4 boda

38. Drugi svjetski rat završio se kapitulacijom Japana **2. Septembra 1945.** godine (pun datum) koja je potpisana na brodu **Misuri**.

2 boda

39. Ujedinjene nacije stvorene su u **San Francisku** 1945. godine. Datum koji se slavi kao dan OUN je **24. oktobar**.

2 boda

40. SFRJ je projektovana kao zajednica ravnopravnih naroda i narodnosti. U ovom period Muslimanima je **1968.** godine formalno priznat status naroda.

1 bod

41. Evropska ekonomska zajednica (EEZ) stvorena je **1958.** godine, a ugovorom u **Mastrihtu** iz **1992.** godine prerasta u Evropsku uniju (EU).

3 boda